

RELATIO DIOECESANA,
pro Administratura Apostolica Oenipontana-Feldkirchensi proposita a Sigismundo Waitz,
Episcopo Cibyrensi, Administratore Apostolico.

Caput I.

Generalia de statu materiali personarum et locorum.

1. Indicet Ordinarius nomen et cognomen suum, aetatem, originis locum, et institutum religiosum, hoc est religionem, si ad aliquam pertineat; quando fuerit consecratus, vel, si Abbas sit, benedictus; quando dioecesis regimen susceperit. Si Episcopum Auxiliarem habeat, an datus sit personae vel dioecesi.

Sigismundus Waitz, natus anno 1864 die 29. Maji Brixinae (Civitas Brixen nunc in regno Italico Bressanone nuncupatur), Doctor theologiae, consecratus Episcopus die 8. Junii 1913, primo Episcopus Auxiliaris Dioecesis Brixinensis cum officio Vicarii Generalis pro provincia Vorarlberg et sede propria in Civitate Feldkirch, a die 12. Decembris 1925 Administrator Apostolicus in territorio Austriaco Dioecesis Brixinensis, Episcopus Titularis Cibyrensis.

2. Breviter exponat quatenus sit origo dioecesis, quatenus eius titulus seu gradus hierarchicus, quae privilegia potiora; si metropolitana sit, an et quas habeat suffraganeas sedes; et quem Ordinarium appellationis iuxta Codicem, can. 1594 §2, teneat; si vero suffraganea sit, quem Metropolitanam habeat; et num apud illum, vel apud alium Antistitem pro Conferentiis episcopalibus conveniat; si denique nulli Metropolitanae suffragetur, quem Metropolitanam pro Concilio provinciali, pro Conferentiis et pro iudicio appellationis teneat iuxta cann. 285, 292 et 1594 § 3.

Sicut in priore relatione exhibitum fuit, Administratura Apostolica Oenipontana-Feldkirchensis (Innsbruck-Feldkirch) die 12. Decembris 1925 erigebatur in parte Austriaca antiquae Dioecesis Brixinensis et decernebatur, ut Episcopus, qui prius Auxiliaris Dioecesis Brixinensis erat, „posthac tamquam Administrator Apostolicus ad nutum Sanctae Sedis cum omnibus juribus, facultatibus et officiis, quae Episcopis residentialibus in proprio territorio competunt, memoratam regionem regat, dimisso titulo et officio Auxiliaris Episcopi Brixinensis“. Iste Administrator Apostolicus tamquam Metropolitanam habet Archiepiscopum Salisburgensem, tum pro interventu ad Concilium provinciale, tum pro appellatione in secundo gradu in causis judicialibus facienda“. Iste status provisorius etiam nunc viget et jam per octo annos, immo, si etiam prius tempus Delegaturae Apostolicae computatur, jam per duodecim annos. Quo provisorio plenum regimen dioecesanum valde impeditur, quia rebus sic stantibus Episcopus Administrator sedem Episcopalem neque in Civitatem Capitalem Innsbruck (Civitatem fere 80.000 animarum) transferre neque plenum Capitulum et Seminarium majus erigere huc usque potuit.

3. Dicat praeterea:

a) quatenus locus residentiae Ordinarii, cum indicationibus ad epistolas inscribendas necessariis;

b) quatenus amplitudo dioecesis, ditio civilis, caeli temperies, lingua;

c) quatenus summa incolarum et praecipua oppida; quot inter incolas sint catholici; si autem varii adsint ritus, quot catholici in singulis, et si acatholici inveniuntur, quot sint, et in quales sectas dividantur;

d) qui numerus sacerdotum saecularium, clericorum et alumnorum Seminarii;

- e) utrum adsit Capitulum cathedrale, an potius coetus consultorum dioecesanorum; an adsint alia Capitula, vel sacerdotum coetus instar Capitulum, seu Communiae, et quot;*
- f) in quot vicariatus foraneos, decanatus, archipresbyteratus aliasve circumscriptiones dioecesis divisa sit; quot sint paroeciae, cum numero fidelium earum quae maximae vel minimae sunt; an adsint paroeciae per linguas seu nationes distinctae, et an per familias et non territorio divisa, et quo iure; quot aliae ecclesiae vel oratoria publica adsint; sitne sacer aliquis locus celeberrimus, et qualis, cann. 216, 217;*
- g) utrum et quaenam religiones virorum habeantur, cum numero domorum et religiosorum sacerdotum;*
- h) utrum et quaenam religiones mulierum, cum numero domorum et religiosarum.*

Locus residentiae proprius in Civitate Feldkirch est (Civitas 5000 animarum in parte Vorarlberg). Attamen etiam in Civitate Innsbruck Cancellaria cum Provicario et tribus Secretariis est. Episcopus vero partim in Innsbruck, partim in Feldkirch negotia peragere debet et peragit. Inter istas Civitates distantia non parva existit, in via ferrea cursu plus quam trium horarum percurrenda, quod valde laboriosum est et tum tempus tum pecuniam consumit. Epistolae, quae res Vorarlbergenses respiciunt, ad Administraturam Apostolicam Feldkirchensem, quae res Tyrolenses respiciunt, ad Administraturam Apostolicam Innsbruckensem dirigendae sunt. Cetera, quae in schemate desiderantur in primo capite, etiam nunc vigent, sicut in priore relatione indicata sunt. Omittendum tamen non est, quod nunc temporis novum Concordatum inter Sedem Apostolicam et Gubernium Austriacum in fieri est et solummodo ratificationem legalem exspectat. Ideo persuasum habeo haud pauca in ista relatione omitti posse. Nam in Concordato, sicuti jam notum est, enuntiabitur, erectionem novae Dioecesis Oenipontanae fieri debere et in hac causa Sedem Apostolicam et Gubernium Austriacum consentire.

Caput II.

De administratione temporalium bonorum, de inventariis et archivis.

4. An et quomodo iuxta civiles loci leges, facultas possidendi, acquirendi et administrandi, quae Ecclesiae propria est, sarta tectaue sit; an potius coarctata; et si ita sit, quaenam sit conditio cleri et ecclesiarum.

Quae hic desiderantur, indicari possunt sicut in priore relatione.

5. An institutum sit penes curiam Consilium administrationis et quibusnam constet: et num Episcopus in administrativis actibus maioris momenti illud audierit iuxta praescripta can. 1520. Consilium administrationis constat Episcopo, duobus Provicariis et septem parochis tum in parte Tyrolensi tum in parte Vorarlbergensi degentibus. Difficulter tamen omnes semper ad tractandas res in isto Consilio convocari possunt. Capitulum Canonorum praesto non est. Speramus autem mox jam desideratam erectionem Capituli fieri posse.

6. An administratores particulares, sive ecclesiastici sive saeculares, cuiusvis ecclesiae etiam cathedralis, aut loci pii canonice erecti, aut confraternitatum, reddant quotannis Ordinario rationem suae administrationis. Can. 1525.

7. An servata sint praescripta can. 1523 circa modum administrationis, et confectionem librorum accepti et expensi; can. 1526 de non inchoandis litibus sine Ordinarii scripta licentia; can. 1527 de abstinendo ab actibus ordinariam administrationem excedentibus; et can. 1544 seqq. circa congruam dotem, tabulas piarum foundationum, aliaque.

8. *An qui bona fiduciaria ad pias causas acceperint, servant quae can. 1516 statuit, praesertim circa rationem Ordinario reddendam.*
9. *In venditione, oppignoratione, permutatione, locatione et emphyteusi bonorum servatae sint fideliter ab omnibus normae cann. 1530-1533, 1538-1542: et si non, quae remedia adhibita. Praecipua quae acta sunt his de rebus negotia referantur.*
10. *Circa decimarum et primitiarum solutionem serventur laudabiles consuetudines, praecavendo tamen a dura exactione. Can. 1502.*
11. *Circa oblationes in commodum paroeciae et missionis serventur praescripta can. 1182 de earum administratione et ratione Ordinario reddenda; et collectores abstineant a vexatoria et odiosa requisitione.*
12. *Circa missarum stipem quomodo serventur quae can. 831 praescribit de taxa synodali; quae can. 835 de non colligendis a sacerdotibus missis, quibus intra annum ipsi satisfacere nequeant; quae can. 841 de transmissione ad Ordinarium missarum exuberantium; quae cann. 843 et 844 de libro tam personali quam ecclesiarum proprio pro missis adnotandis.*
13. *An inventaria immobilium, mobilium et sacrae suppellectilis uniuscuiusque ecclesiae, paroeciarum, capitulorum, confraternitatum aliorumque piorum locorum, quae canonice erecta sint, confecta in duplici exemplari, alio pro pio opere, alio pro Curia episcopali habeantur iuxta cann. 1296, 1522. Cautum ne sit, et quomodo, ne morte rectoris ecclesiae, aut superioris pii operis mobilia et suppellectilia disperdantur aut subtrahantur. Cann. 1296, 1300-1302.*
14. *An Episcopus archivum habeat ad tramitem cann. 375-378 erectum et custoditum; et cum documentis et libris de quibus in cann. 470 § 3, 1010, 1047, 1107; a quo tempore documenta incipiant, et an pergamenae et incunabula habeantur: catalogine confecta sint; an aliud quoque secretum archivum, vel saltem armarium obseratum, in qua scripturae secretae custodiantur, servatis regulis cann. 379-380.*
15. *An ecclesia cathedralis, collegiatae, paroeciales, confraternitates et pia loca canonice erecta, sua quoque archiva detineant, cum documentis cuicumque piae causae propriis, cum inventariis mobilium et immobilium et cum catalogo omnium documentorum; et exemplar eiusdem catalogi exhibitumne fuit Curiae episcopali, et in archivo Curiae repositum iuxta can. 383.*
- 6 – 15. Ea vigent, quae in priore relatione manifestata fuerunt.

Caput III.

De fide et cultu divino.

16. *Utrum graves errores contra fidem serpent inter dioecesis fideles; vel aliqua praxis superstitione aut ab institutis catholicis aliena in dioecesi vigeat; an modernismi, theosophismi, spiritismi lues dioecesim infestet, et an aliqui e clero eisdem erroribus infecti sint. Quenam huius mali fuerit, vel adhuc sit causa. Adsitne Consilium a vigilantia, quot personis constet, et quo fructu munera sua expleat. An professio fidei cum iuramento antimodernistico exigatur, et ab omnibus ad quos spectat fideliter praestetur iuxta can. 1406 et decretum S. Officii 22 Martii 1918.*

Propter statum provisorium et quia Capitulum Canonicorum erectum non est, nec Consilium a vigilantia erigi potuit.

Deplorari debet, quod quidam agitator, qui declarat se novum Christum esse et verum Christum, qui Christianitatem reformare debeat, in quodam loco vallis Oeni asseclas quaerat et influxum

quendam perniciosum exercent, minus in populum catholicum Tyrolensem quam in eos, qui a Germania in istum locum confluunt.

Deplorari insuper debet, quod quidam vir, quondam sacerdos et Pater Ordinis Fratrum Minorum, fidem abnegavit et sic dictum purum Evangelium annuntiat, sed revera a populo despicitur.

17. Utrum divinus cultus libere exercentur; sin minus, unde obstacula proveniant: a civilibusne legibus, an ab hostilitate perversorum hominum, vel ab alia causa; quaenam ratio suppetat ad ea amovenda, et num adhibeatur.

18. An Ecclesiae iura circa coemeteria sarta tectaque sint, et canonicae de his leges servari possint, et servantur. Cann. 1205 seqq.

19. Utrum in cultu divino, in Sanctorum, sacrarum imaginum et reliquiarum veneratione; in sacramentorum administratione; nec non in sacris functionibus, sive quoad ritus sive quoad linguam et cantum, leges canonicae ac liturgicae servantur. An in his, et quaenam, irrepserint singulares consuetudines; sitne cura ut prudenter submoveantur, an potius tolerantur, et quanam de causa. Can. 731 seqq.; can. 1255 seqq. Adsintne in ecclesiis picturae, statuariae aliaque a sanctitate loci aliena, vel minus consona liturgicis legibus; et quid fiat ut amoveantur.

Arceanturne semper a domo Dei profani conventus, et nundinae etiam ad pias causas. Can. 1178.

17 – 19. Leges et decreta recte servantur.

20. Utrum numerus ecclesiarum in singulis oppidis vel paroeciis fidelium necessitati sufficiat. Numerus ecclesiarum non in omnibus locis sufficit, sed fervor populi catholici novas ecclesias aedificari curat.

21. An generatim ecclesiae mundaе sint, decenter ornatae et suppellectili sufficienti instructae. Adsintne egentis, squalidae, fatiscentes, et an et quid agatur ut reficiantur. Recenseantur ecclesiae, si adsint, structurae arte, picturis aut pretiosa suppellectili insignes: et dicatur num congrua de his omnibus cura adhibeatur.

22. An ingressus in ecclesias, dum sacra aguntur, sit, prout debet, prorsus absolute semperque gratuitus. Can. 1181.

23. An ecclesiae rite custodiantur ne furtis et profanationibus obnoxiae fiant: et eae in quibus SS. Eucharistia asservatur, praesertim paroeciales, quotidie per aliquot horas fidelibus pateant iuxta can. 1266: quomodo observentur: cann. 1267 et 1268 circa custodiam Ssmi Sacramenti in uno tantum loco et altari; et circa decorem et ornamentum praecellentissimum altaris eiusdem; can. 1269 circa tabernaculi statum; can. 1271 circa lumen coram SSmo.

21 – 23. De his nil novi dicendum est.

Caput IV.

De iis quae ad Ordinarium pertinent.

24. Indicet Ordinarius quibus redditibus ipse qua talis fruatur, sive sint ex bonis immobilibus, ex publico foenore vel aerario, ex incertis Curiae, ex dioecesis contributione, sive ex aliis causis: et an sibi sufficientes sint; qualem domum episcopalem inhabitet, et cum quibusnam convivat: an et quale cathedraicum exigat iuxta can. 1504: an et quales alias exactiones forte imposuerit iuxta cann. 1505, 1506: utrum aliquo aere alieno sive qua Ordinarius, sive qua persona privata gravetur; et qua ratione eius extinctioni consulat.

Redditus Ordinarii sunt idem, qui in priore relatione exhibiti sunt, 630 S (Schilling) in mense cum parvo adjuto pro itineribus ex officio.

Nunc domum in Civitate Innsbruck etiam saltem domicilium praesto est in domo quadam aeraria, sic dictum „Damenstift“, pro quo a fundo religionis conductio solvitur.

25. An episcopales aedes et bona mensae sive mobilia sive immobilia, accurato inventario confecto, curaverit iuxta praescripta cann. 1483, 1299 § 3 et 1301.

26. An in ultima sedis vacatione praeter Vicarium Capitularem oekonomus quoque constitutus fuerit pro mensae bonis: et res bene gestae fuerint iuxta cann 432, 433.

25. 26. Propter statum provisorium nil dicendum.

27. Quomodo residentiae legi satisfaciat; qua frequentia pontificalia peragat, conciones habeat et pastoralibus litteris clerum et populum instruat; quomodo caveat ut ecclesiasticae leges notae fiant, et ut ab omnibus fideliter serventur. Can. 336.

Legi residentiae Ordinarius satisfacit. Pontificalia frequenter scilicet omnibus diebus festivis I. cl. peragit et insuper saepe occasione festivitatum singularium. Conciones multas habet, exempli gratia semper, quando sacramentum confirmationis administrat. Insuper quater vel quinque exercitia spiritualia dirigebat pro sacerdotibus, juvenibus, moderatoribus foliorum operariorum, et aliquoties hebdomadas sic dictas sacras in variis locis peragebat quotidie praedicans.

28. Qua frequentia sacramentum confirmationis administret; et quomodo provideat, si ipse per se omnium necessitatibus consulere nequeat. Serventur in huius sacramenti collatione regulae de aetate confirmandorum et de patrinis.

Sacramentum confirmationis diligentissime administrat, ita ut etiam in dissitis locis omnes pueri et puellae, antequam e scholis dimittantur, isto sacramento confirmentur. Aliae regulae memoratae in quaestione apprimè servabantur.

29. Quot in quinquennio sive per se sive per alium ad sacros ordines promoverit. Et an servaverit leges de non promovendis

a) qui necessarii non sint vel utiles iuxta can. 969;

b) qui saltem integrum theologiae curriculum in Seminario non peregerint. Can. 972 § 1. An numerus ordinatorum par fuerit necessitati dioecesis. An aliquem incardinaverit, qua de causa, et num iuxta legem can. 111 seqq.

In quinquennio elapso 40 clerici saeculares Administraturae Apostolicae a me ordinem Presbyteratus acceperunt, insuper multi ex variis Ordinibus et Congregationibus et clerici saeculares aliarum dioecesium, qui in convicto theologico Innsbruckensi apud patres Societatis Jesu studiis theologicis incumbabant. Aliquot clericos studiis theologicis in alieno territorio exempli causa in Urbe incumbentes per alios ordinavi.

Numerus ordinatorum adhuc par fuit saltem necessitatibus nostrae dioecesis.

Ceterae regulae servatae sunt.

30. An servatae sint regulae can. 877 seqq. in concedenda facultate vel licentia sacramentales confessiones audiendi; et can. 893 seqq. circa casus reservatos.

31. Circa sacram praedicationem, an consuluerit ut iuxta Const. S. P. Benedicti XV et normas a S. C. Consistoriali datas die 28 Junii 1917 omnia rite procederent; ac maxime ut servarentur praescripta can. 1340 seqq. circa licentiam concedendam et can. 1347 circa modum et

argumentum concionandi. An curaverit ut votum a can. 1345 expressum de brevi aliqua homilia in omnibus missis festivis habenda sensim ad effectum ducatur.

32. An et quo fructu avertere pro viribus studuerit fideles a nuptiis cum acatholicis, infidelibus, aut impiis iuxta cann. 1060, 1064, 1065, 1071.

30 – 32. Idem dicendum sicut in priore relatione.

33. An in quinquennio totam dioecesim ipse per se, aut per alium visitaverit iuxta cann. 343-346. An praeter loca et res, libros et archiva, personas quoque clericorum visitaverit, eos singillatim audiendo, ut cognoscat quae sit uniuscuiusque vitae ratio, quae confessionis frequentia etc. An inspexerit quoque quae habentur circa legatorum adimplementum et missarum manualium satisfactionem ac stipem, et an constiterit omnia ad legis normam procedere iuxta cann. 824-844. Et si abusus aliquos hac in re detexit, referat.

Visitatio amplae dioecesis propter difficultates, quas montes peregrinationi creant, vix quovis quinquennio fieri potest, nihilominus parochiae majores occasione sacrae confirmationis inspectae sunt. Tota Administratura Apostolica cum omnibus etiam dissitis parochiis elapso tempore visitata est; nunc visitatio secunda incipit.

34. Utrum et quomodo dioecesanam synodum celebraverit, et quando novissima synodus congregata fuerit. Cann. 356-362.

Synodus dioecesana tunc demum instituetur, quando dioecesis Oenipontana formaliter erecta erit et provisorium, quod multos labores praescriptos impedit, finietur.

35. Si sit Metropolitanus aut Conferentiarum episcopalium Praeses: an et quando Concilium et quando Conferentias convocaverit; quinam interfuerint; et quo fructu res cesserit. Cann. 283-292. Ceteri Episcopi: an Concilio provinciali, et Conferentiis ipsi per se, aut saltem per procuratorem, interfuerint. Can. 287.

Concilium provinciale elapso tempore celebratum non est. Conferentiis Episcoporum Austriacorum quovis anno interfui.

36. Quomodo se habeat cum civili loci auctoritate; an episcopalis dignitas et iurisdictio sarta tecta ita semper servari potuerit, ut numquam, servilitate erga humanas potestates vel alio modo, detrimentum libertati et immunitati Ecclesiae, aut dedecus statui ecclesiastico obvenerit.

Relatio inter gubernium civile et auctoritatem ecclesiasticam pacifica est et nil desiderandum in hac re.

Caput V.

De Curia dioecesana.

37. Utrum Curia dioecesana aedes proprias, sufficientes et convenientes habeat; et si non, an et quomodo huic defectui consuli queat. Exhibeatur prospectus officialium Curiae episcopalis, adiectis iudicibus synodalibus, examinadoribus, parochis consultoribus, censoribus librorum, aliisque peculiaribus administris. Can. 363 seqq.

38. De qualitatibus et opere Vicarii generalis et aliorum praecipuorum ministrorum adumbratio aliqua fiat.

39. *Quinam sint Curiae proventus sive ex taxis, sive ex multis pecuniariis, sive ex aliis titulis: et quomodo erogentur.*

37 – 39. Curia dioecesis adhuc propter statum provisorium manca est. Labor a paucis officialibus praestari debet, ab Episcopo, ab uno Provicario et tribus secretariis in Innsbruck, et ab eodem Episcopo et altero Provicario et duobus secretariis in Feldkirch. Speciatim Provicarii munera cetera in Curia dioecesis iuxta regulas Juris canonici requisita peragere debent.

Caput VI. *De Seminario.*

40. *Si dioecesis Seminario careat, quomodo consulatur pro comparandis sacerdotibus dioecesi necessariis. An studium sit seligendi bonae spei iuvenes, e dioecesi oriundos, ad clerum indigenam creandum; quo fructu: et ubinam educentur. Can. 1353.*

Administratura Apostolica Oenipontana-Feldkirchensis proprio Seminario majore adhuc caret. Clerici dioecesis partim in Seminario majore dioecesis Brixinensis partim in instituto theologico „Canisiano“ patrum Societatis Jesu in Innsbruck partim in Collegio Germanico Romae studii philosophici et theologicis incumbunt.

41. *Si Seminarium adsit, referatur enucleate:*

a) *de numero et statu eorum qui externam disciplinam regunt, qui spiritualiter alumnos dirigunt, qui docent, qui discunt;*

b) *de statu aedium, et rusticationis domus;*

c) *de redditibus et oneribus, hoc est de statu activo et passivo pii instituti;*

d) *de iis quae videantur necessaria ad meliorem Seminarium statum.*

42. *Distinctum ne sit Seminarium in maius et minus iuxta can. 1354 § 2. Et si prudentia suaserit, aut dioecesis conditio exegerit, ut dumtaxat Seminarium minus seu schola apostolica, uti vocant, constitueretur, dicatur ubinam maiores alumni educantur: num in Seminario proprio provinciali, seu regionali, seu interdioecetano apostolica auctoritate constituto iuxta can. 1354 ¶3. Et de eius statu adumbratio aliqua fiat.*

Seminarium minus dioecesanum proprium in Schwaz pro 260 alumnis et cum lyceo vel gymnasio, uti apud nos nominatur, praesto est. Totum de novo erigebatur. Alumni per octo annos in hoc Seminario instruuntur et educantur, ut aliquando Seminarium majus ingredi possint.

43. *An servatae sint regulae: can. 1356 circa tributum seminaristicum; can. 1357 circa visitationem alumnorum et regulas internas; cann. 1358, 1360, 1361 circa directionem disciplinarem, oeconomicam et spiritualem; can. 1359 circa deputatos; can. 1363 circa alumnos admittendos et excludendos; „ can. 1371 circa dimittendo aut expellendos; cann. 1364-1366 circa institutionem litterariam et scientificam, praesertim philosophiae et theologiae; can. 1367 circa pietatis exercitia; can. 1369 circa spiritum ecclesiasticum fovendum et urbanitatis leges tradendas.*

44. *An Ordinarius curaverit ut aliquis alumnus pietate et ingenio praestans peculiariter Urbis Collegia, vel Universitates sive facultates a S. Sede in Urbe vel alibi probatas adiret, ut ibidem in studiis perficeretur iuxta can. 1380.*

43.44. Idem dicendum sicut in priore relatione. Regulae apprime servantur.

Caput VII.

De clero generatim.

45. *An clerus generatim habeat quo honeste vivere possit. An pro senibus et infirmis domus aut saltem subsidia adsint quibus adiuvari possint.*

Clerus etiam nunc habet, quo honeste vivere possit, etiam sacerdotes senes et infirmi.

46. *An habeatur domus propria pro spiritualibus cleri exercitiis: an etiam quo poenitentes recipiantur.*

Habetur domus propria pro spiritualibus cleri exercitiis tum in Vorarlberg tum in Tyroli. Insuper varia monasteria libentissime occasionem pro talibus exercitiis praebent.

Domus propria pro poenitentibus adhuc erigi non potuit.

47. *Quo fructu Ordinarius curaverit ut clerici omnes ea adimpleant quae recensent: can. 125 circa sacramentalem confessionem et pietatis exercitia; can. 126 circa periodicum recessum ad spiritualia exercitia; can. 130 circa examina annualia novorum sacerdotum; cann. 131 et 448 circa conferentias cleri; can. 133 circa cohabitationem cum mulieribus; can. 134 circa communem clericorum vitam, praesertim vicariorum cooperantium cum suo parochio, can. 476 § 5; can. 135 circa recitationem officii divini; can. 136 circa habitus ecclesiastici et tonsurae delationem; can. 811 circa vestis talaris delationem in missae celebratione; can. 137 circa fideiussiones cavendas; cann. 188-140, 142 circa abstinentiam ab omnibus quae statum ecclesiasticum dedecent, a theatris et spectaculis mundanis et a negotiorum saecularium gestione.*

47. Quae hic ex canonibus 125, 136, 130, 131 et 448, 133, 134, 135, 136, 811, 138 – 140, 142 recensentur, severe inculcantur et communiter diligenter observantur. Speciatim sacerdotes adiguntur, ut quovis anno recessum ad spiritualia exercitia perficiant. Unus vel alter utique deest in hoc numero, sed pauci sunt, qui iis praeceptis non oboediunt, et hinc inde etiam scandala non omnino evitantur, attamen, si fiunt, corriguntur.

48. *An et quot clericis licentiam concesserit, de qua in can. 139 § 3, operam suam praestandi in arcis seu mensis nummulariis parsimonialibus, cooperativis, ruralibus, aut similibus: an ratione communis boni, deficientibus laicis, et ob utilitatem religionis id concesserit; et num adhuc hae concessionis causae perseverent: an mensae nummulariae, in quibus clerici opus aliquod agunt, honestate personarum et principiorum tales sint, ut non dedeant sacerdotem in iis partem habere: an in iisdem administratio ita recte geratur, ut omne absit decoctionis periculum, in quo sacerdotes convoluti maneant; et quomodo caverit de securitate huius notitiae: an denique qui hisce arcis applicati sunt a religiosa sacerdotalis vitae praxi deflexerint, et molestiam aliquam attulerint: et si ita sit, Ordinarius casus proponat et remedia suggerat.*

Uni sacerdoti ex speciali ratione et propter instantissimas petitiones multorum ad aliquod tempus concedebatur, ut tamquam praeses in unione quadam parsimoniali cooperativa operam praestare possit, sed tamquam ad nutum semper amovibilis et sine obligatione reddendae rationis finanziariae. Certe abeat omne periculum decoctionis et sine omni emolumento financiero illi unioni praeest. Episcopus omni momento illum sacerdotem retrahere potest et verisimiliter mox retrahet.

49. *An clericus praestet eam quam can. 127 praescribit obedientiam et reverentiam erga Ordinarium suum, et erga Apostolicam Sedem: et si sint qui graviter deficiunt, eos Ordinarius denunciaret. Si adsit in dioecesi clericus diversi ritus et linguae, quaenam sit inter clericos caritas: et quaenam Ordinario cura fuerit pro utrisque.*

Sacerdotes plus minus praescriptam et promissam oboedientiam et reverentiam erga Ordinarium suum praebent, omnes autem erga summum Pontificem.

50. *An generatim clericus officia obsequenter suscipiat, quae Ordinarius iuxta can. 128 eis committit: an habeantur, qui quamvis viribus polleant, otiosi tamen vivere malunt; si habeantur qui Universitates laicas frequentent, an hi servaverint ac servant leges a S. C. Consistoriali ad rem statutas: et si huiusmodi adsint, eos Ordinarius indicet.*

Sacerdotes officia commissa obsequanter suscipiunt. Solummodo una alterave vice id non fit. Non omnes quidem desideratum zelum manifestant, attamen multi. Nullus universitates laicales frequentat.

51. *An adsint sacerdotes qui in diariis et libellis periodicis scribant, vel ea moderentur: et qua facultate et utilitate id peragant. Can. 1386 § 1.*

Aliqui sacerdotes in diariis et libellis periodicis, attamen solummodo catholicis, scribunt. Aliqui etiam ea moderantur et quidem multo cum successu pro re catholica.

52. *An adsint de clero qui cum scandalo diaria et ephemerides vel libros legant quae dedecent: qui factionibus municipalibus vel politicis indebite se immisceant: qui ad statum saecularem redacti sint, aut per nefas ad illum sponte sua sint regressi. Cann. 211-214: et quid fiat ad horum malorum remedium.*

Nil dicendum, ad summum, quod perpauci, forte solummodo unus, per aliquod tempus novae factioni sociali nationali adhaerebat; attamen corrigebatur.

Qui factionibus municipalibus se immiscent (in Vorarlberg nullus est, pauci in Tyroli), id non indebite peragunt. Id etiam valet de factionibus politicis.

Ad statum saecularem ultimo quinquennio duo sacerdotes saeculares Tyrolenses regressi sunt propter quasdam difficultates in servando coelibatu. Unus redire vult, at nondum omnia necessaria in hac causa praestitit. Duo sacerdotes religiosi etiam ad statum laicalem regressi sunt, unus etiam propter difficultates nominatas, alter, sicut jam exhibitum est, propter errores circa religionem et praedicationem.

53. *An et quo fructu aliquas ex poenis recensitis in can. 2298 Ordinarius irrogaverit: et casus graviores referat.*

Nil dicendum.

Caput VIII. *De Capitulis.*

54. *Si desit Capitulum cathedrale, dicatur quot consultores dioecesani habeantur, et serventurne circa ipsos quae cann. 424-428 statuunt.*

Capitulum cathedrale non est in Administratura Apostolica. Consultores dioecesani octo habentur. Praescripta circa ipsos servantur.

55. *Si adsit cathedrale Capitulum, dicatur quot dignitatibus et canonicis constet; adsintne officia canonici theologi et poenitentiarum; et serventur ab ipsis quae cann. 398-401 iubent; habeantur alii beneficiati minores, et quot.*
56. *Exponatur quae sit dotatio Capituli seu beneficiatorum. In distributionum seu punctaturarum disciplina vigeantne et serventur regulae can. 395.*
57. *Si adsint canonicatus aut beneficia patronata, curaveritne Ordinarius, et quo fructu, ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus, aut saltem loco iuris praesentandi, acceptarent, iuxta can. 1451.*
58. *Adsintne statuta iuxta cann. 410 et 416.*
59. *Quot adsint canonici ad honorem: et serventur de ipsis regulae can. 406.*
60. *Sede episcopali vacante, quaenam vigeat ratio providendi dioecesis regimini: servatane fuit, ultima vacationis vice, disciplina quam cann. 429-443 praescribunt.*
61. *Dicatur aliquid de modo quo Capitulum sacras functiones peragit, quo se gerit erga suum Ordinarium, et de aliis quae ad eius bonum nomen pertinent.*
62. *Si adsint in dioecesi Capitula, praesertim insignia, vel Communiae cleri ad modum Capitulorum, Ordinarius de iis referat analoge ad ea quae pro cathedrali Capitulo sunt requisita.*
- 55 – 59, 61, 62. Propter statum provisorium nil dicendum.

Caput IX.

De Vicariis foraneis et parochis.

63. *Referatur an Vicarii foranei adimpleant diligenter ea omnia quae can. 447 praescribit de vigilantia in ecclesiasticos viros sui ambitus seu districtus, de cura ut canonicae leges et decreta Ordinarii observentur, de aliisque; an paroecias juxta normas ab Ordinario datas visitent; et an quotannis rationem reddant Ordinario de statu sui vicariatus iuxta can. 449.*
Sede episcopali vacante vel potius mortuo Episcopo nulla viget ratio providendi dioecesis regimini sicut jam in priore relatione dicebatur.
64. *An paroeciae omnes de suo proprio pastore sint provisae: et serventur lex a can. 460 lata de uno dumtaxat pastore in unaquaque paroecia habendo, reprobata qualibet consuetudine et revocato quolibet privilegio.*
65. *An adsint paroeciae amovibiles, quot, et qua de causa. An et quot unitae Capitulis sive cathedrali, sive collegiatis, domui religiosae, aut alii morali personae: et in hoc casu utrum serventur leges de vicario curato constituendo cum libero exercitio animarum curae iuxta statuta in cann. 415, 471 et 609 § 1. Et si religiosus sit parochus, an sarta tectaque sint quae Cann. 630, 631 hac de re praescribunt.*
66. *An et quot adsint patronatui obnoxiae: an et quo fructu cura fuerit Ordinario ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus aut saltem loco iuris praesentandi acceptarent iuxta can. 1451: sin minus, an in praesentatione servatae sint leges a cann. 1457 seqq. latae, ac maxime a can. 1452 in casu electionis seu praesentationis popularis.*
67. *An provisio paroeciarum quae sunt liberae collationis fiat per concursum, et qua ratione concursus celebretur. Can. 455 seqq.*
68. *Quibus redditibus parochi vivant, an ex immobilibus, ex publico foenore vel aerario, an ex incertis stolae, et fidelium vel dioecesis contributione. An commode generatim vivant, et an*

adsint qui egestate laborant. An domo propria paroeciali, saltem conducta eaque sufficienti, generatim instructi sint; et si non, an studium sit et probabilitas ut ea instrui valeant.

69. An parochi generatim satisfaciant iis quae praescribunt: can. 463 § 4 circa gratuitum ministerium praestandum iis qui solvendo pares non sunt; can. 465 circa residentiam; can. 466 circa applicationem missae pro populo; can. 467 circa sacramentorum administrationem et animarum salutis zelum; can. 468 circa infirmorum curam; can. 469 circa vigilantiam ne errores contra fidem et vitia subrepan; et circa opera caritatis, fidei et pietatis in paroecia instituenda et fovenda; can. 470 circa paroeciales libros recte conficiendos; circa exemplaria tradenda quotannis Curiae episcopali; can. 785 circa sacra olea a parochis loco decenti ac tuto custodienda.

70. Circa baptismum: an quaelibet ecclesia paroecialis sacro fonte sit instructa iuxta can. 774: et quoties infantes sine periculo aut gravi incommodo ad paroecialem transferri nequeant, an parochus ad proximiorum ecclesiam vel publicum oratorium pro sacramento ministrando ultra libenterque accedat iuxta can. 775.

71. Circa SSmam Eucharistiam: an parochis cura sit studiumque indefessum ut, iuxta can. 863, fideles saepius et etiam quotidie pane Eucharistico reficiantur; ut iuxta can. 865, infirmi, dum plene sunt sui compotes, S. Viaticum suscipiant; ut iuxta cann. 1273, 1274 et 1275 cultus SSmi Sacramenti augeatur, excitando fideles ad quotidianam missae adsistentiam, ad visitationem serotinam peragenda, exponendo stans temporibus SSmam Eucharistiam, aliaque utilia peragendo; ut iuxta can. 854, servata quidem parentibus et confessariis debita libertate ad iudicandum de sufficienti puerorum dispositione ad primam communionem, iidem parentes ne negligant officium suum, et alii abusus ne subrepan.

72. Circa extremam unctionem: an parochis cura sit, ut hoc sacramentum ab infirmis recipiatur dum sui plene compotes sunt.

73. Circa matrimonii celebrationem: an parochis omnibus cura sit diligens observandi quae praescripta sunt in Codice lib. III, tit. VII, circa libertatem status, impedimentorum dispensationem, sacros ritus, et adnotationem matrimonii.

74. Circa catechesim: an ab omnibus parochis diligenter serventur quae praescribit: can. 1330 circa peculiarem catechismum pro prima confessione et communionem et pro confirmatione puerorum; et cann. 1331-1336 de catechismo diebus festis impartiendo tum pueris tum adultis.

75. Circa evangelii explanationem: an ab omnibus lex servetur can. 1344; circa sacras conciones: an stans quibusdam temporibus sacrae conciones frequentius habeantur ad normam can. 1346, et sacrae missiones locum habeant iuxta can. 1349.

76. An vicarii cooperatores aliique animarum curatores suis officiis laudabiliter fungantur iuxta can. 473 seqq.

64 – 76. Fere idem dicendum sicut in priore relatione.

Caput X.

De religiosis.

77. An Ordinarius sive per se, sive per alium, quinquennale visitationem domorum religiosarum peregerit iuxta cann. 512, 513: et quae notabilia adnotanda habeat.

78. Utrum religiosi, sive viri, sive mulieres, vitam communem ducant; an sint qui habitent soli, vel in domibus privatis cum saecularibus, et quo iure; quae sit in utroque casu eorum fama; quaenam pro dioecesi utilitas; an catechismum tradant, si Ordinarius requisierit iuxta can. 1334; quo habitu incedant.

79. *Si quaestuantur adsint, sive viri, sive mulieres, an canonicas praescriptiones cann. 621, 622, 624 servaverint: an aliquod inconueniens acciderit, vel aliquid sit de hac re animadvertendum.*

80. *Si congregatio aliqua dioecesani iuris, vel societas sive virorum sive mulierum in communi sine votis viventium habeatur, Ordinarius de ea, aut de eis, nomen dicat, finem, sodalium numerum, utilitatem, et si quae alia observanda habeat.*

81. *Referat Ordinarius an aliquod offendiculum cum religiosis habeat in suae iurisdictionis exercitio.*

82. *Si adsint religiosi viri ordinibus sacris iam initiati, qui exclaustriati, saecularizati aut dimissi a religione fuerint, referat Ordinarius quid de ipsis dicendum iuxta cann. 639, 640, 669 seqq.*

77 – 82. *Servantur regulae vigentes. Ulterius fere idem dicendum sicut in priore relatione.*

Difficultates etiam in praeterito quinquennio nullae erant. In uno monasterio sororum S.

Dominici una monialis indultum exclaustriationis exoptavit et obtinuit, servans praecepta de habitu. Verisimiliter ista post duos annos indultum saecularizationis impetrabit.

83. *De religiosis mulieribus in specie Ordinarius referat:*

a) an observentur canonicae leges circa admissionem ad novitiatum, professionem, clausuram, confessarios ac bonorum temporalium administrationem iuxta cann. 512, 513, 520-527, 533-535, 547, 549, 550, 552, 600-605;

b) si quae monasteria monialium superioribus regularibus sint subiecta, an in casibus a iure statutis Ordinario subdantur iuxta cann. 500 § 2 et 615;

c) quae vitae activae sunt quibus diversis operibus se addicant, et quo fructu;

d) si sint quae infirmis in privatis domibus adsistant, aut rem domesticam in nosocomiis, Seminariis vel similibus virorum domibus gerant, an cautum sit a periculis quae in his adiunctis observantur, et an aliquid habeatur deplorandum.

Caput XI.

De populo fideli.

84. *Dicatur quinam sint generatim populi mores: quatenus vita christiana privata in familiis: quatenus publica in oppidis et civitatibus: an in externis pompis et solemnitatibus magis consistat, quam in vero pietatis spiritu. Et si sint differentiae notabiles unius loci ab alio, indicentur. Quid fiat ut christianae vitae professio, si paululum defecit aut a recta via declinavit, sensim reducat.*

Populus fidelis in Administratura Apostolica Innsbruckensi-Feldkirchensi maxima ex parte vere catholicus est. Attamen gravis differentia inter civitatem principalem Innsbruck et alia oppida et pagos intercedit, quia in civitate Innsbruck multa frequentia exterorum et peregrinantium est. Magna pars inhabitantium fluctuat. Aliqua pars principiis liberalismi et socialismi et nunc etiam socialismi nationalis adhaeret. Nihilominus praesens praefectus hujus civitatis vir vere catholicus est sicut fere in omnibus aliis civitatibus et pagis. In multis familiis vita christiana colitur et fervor vitae christianae per exercitia pietatis – exercitia spiritualia et missiones spirituales – excitatur. Etiam multi laici exercitia spiritualia peragunt. Insuper in plurimis locis quovis decennio saltem missiones populares (Volksmissionen) instituuntur per unam, saepe etiam duas hebdomadas. Ad profectum fidei et pietatis et consequenter ad profectum vitae christianae in familiis et in societate etiam piae uniones et sodalitates et Congregationes Marianae valde conducunt, speciatim piae uniones juvenum in Congregatione Mariana et

maxime sic dicta „Legio catholica“, scilicet unio juvenum, qui fervorem in exercitiis annuis excitant, in Actione catholica laborant et semper praesto sunt, fidem publice profitentur, animarum curatoribus auxilia praestant et Apostolatum juxta suum indictum „Moriatur pro Christo Rege!“ exsequuntur. Idem valet pro parte Tyrolensi et Vorarlbergensi. Jam plus quam mille juvenes hoc modo fidem ferventem excitant. At etiam in unione puellarum talis fervor manifestatur. Ideo in genere dici potest fidem non defecisse, immo adhuc magis magisque augeri in nostro populo, ita ut sperari possit, quod agitatio infidelitatis a socialistis et asseclis communismi excitata et promota sine magno fructu erit.

85. Qua reverentia clericos, et maxime Episcopum et S. Pontificem, populus prosequatur. Can. 119.

Deplorandum non est populum ipsum clericos, Episcopum et summum Pontificem non debita reverentia tractare, quamvis folia et diaria a socialistis vel asseclis liberalismi publicata et nunc etiam folia socialistarum nationalium hinc inde, immo in omni occasione, quae arripi potest, infensissime clerum insultent.

86. Quae sit observantia: can. 1248 circa praeceptum audiendi sacrum et abstinendi ab operibus servilibus diebus festis; cann. 1252, 1254 circa abstinentiam et ieiunium; can. 770 circa sollicitam baptismi collationem infantibus; can. 859 circa communionem paschalem: quot sint ex viris et ex mulieribus qui, cum sint professione catholici, nihilominus eam negligunt, facta proportione pro singulis centenis fidelium; can. 863 circa frequentem communionem; cann. 865 et 944 circa extrema sacramenta: an sint inter eos qui catholici censentur, qui haec sacramenta differunt, negligunt aut etiam recusant: et dicatur eorum numerus, habita proportione pro centenis; cann. 1203, 1239 seqq. circa cremationis reprobationem et funera: dicatur, servata proportione ut supra, quot ex iis qui catholici dicuntur funeribus mere civilibus seu irreligiosis sepeliantur: an id contingat ex nimietate taxarum stolae, an ex alia causa.

Praeceptum audiendi sacrum diebus festis ab iis parum observatur, qui peregrinantibus et nostras valles et montes tempore aestatis et hiemis peragrantibus inserviunt, sed nuper in epistola pastoralis hujus anni severe inculcatum est.

Alia praecepta in numero indicata plus minus seu diversimode juxta fervorem observantur.

Communio paschalis generatim in omnibus locis exceptis illis, in quibus socialistae et asseclae liberalismi commorantur, suscipitur, in multis sine exceptione. Etiam in civitatibus majoribus et etiam in civitate Innsbruck major pars saltem hoc praeceptum observat et pauci sunt, qui sine susceptione sacramentorum e vita discedunt, nisi morte subitanea arripiuntur.

Frequens immo quotidiana communio multorum fere in omnibus locis augetur. Extrema sacramenta raro recusantur. Crematio cadaverum raro instituitur. In ditione nostra crematorium non est. Ideo crematio cadaveris multas expensas postulat.

87. Circa matrimonium: an matrimonia mere civilia, concubinatus et divortia habeantur, et qua proportione; an vitia contra sanctitatem matrimonii irrepserint; quid fiat ut haec mala removeantur.

Matrimonia civilia ab iis ineuntur, qui propter divortia a matrimonio ecclesiastico arcentur, raro secus. Habentur aliqua divortia, difficile dictu, in quo numero, certe non in majore, quam in priore relatione indicatum est. In praedicatione et instructione ad neoconjuges clare aperteque vitia contra sanctitatem matrimonii damnantur et conjuges admonentur.

88. *Ubi catholici cum acatholicis mixti sunt, et mixta matrimonia habentur, dicatur numerus horum matrimoniorum tum absolutus tum relativus ad matrimonia non mixta: quatenus exinde detrimenta religioni proveniant: an serventur ab his contrahentibus clausulae can. 1061.*

Matrimonia mixta hinc inde ineuntur, sed vix sine clausulis canonis 1061.

89. *De christiana educatione prolis: quomodo generatim parentes et qui loco parentum sunt, in sinu familiae satisfaciant gravissimae huic obligationi, de qua cann. 1113 et 1372: et quae cura sit ne ab hoc officio fideles deficiant.*

90. *De scholis: an in publicis scholis, praesertim elementaribus, servetur praescriptum can. 1373 de institutione religiosa puerorum. Et si non, qualibet de causa; an cura sit fidelibus et clero instituendi pro catholicis pueris scholas confessionales, eosque avertendi a scholis acatholicis, neutris, mixtis, iuxta can. 1374.*

91. *De conditione et statu scholarum confessionalium, praesertim elementarium, enucleate referatur: quomodo sustententur, a quot alumnis frequententur, qualique profectu. Et si scholae confessionales institui non potuerint, indicetur causa: et dicatur, an per varia opera- post-scholastica, hoc est oratoria festiva, Congregationes Marianas, scholas catechisticas, aliisque modis, cautum pro viribus sit praeservationi puerorum et puellarum.*

89, 90 et 91. Educatio prolis generatim iuxta monita et praecepta Ecclesiae fit. Parentes saepe admonentur. In scholis elementaribus seu popularibus et mediis ubique institutio religiosa traditur. In parte Vorarlbergensi vix unus magistrorum in scholis popularibus factioni socialistarum adhaeret, 96 % omnium magistrorum sodales unionis catholicae sunt. In parte Tyrolensi catholici magistri etiam in majore numero sunt quam fautores liberalismi vel socialismi.

In scholis mediis res similiter se habent. Ideo in ambitu Administraturae Apostolicae scholae quidem ex lege interconfessionales sunt, de facto tamen ut plurimum confessionales sunt. Effectus instructionis religiosae augetur variis operibus postscholaribus, Congregationibus Marianis et unionibus catholicis pro iuvenibus et operariis.

92. *De religiosis et piis laicorum associationibus; an adsint in dioecesi tertii Ordines saeculares, et confraternitates, illae praesertim SSmi Sacramenti et Christianae doctrinae, aliaeque, piaae uniones potissimum pro iuvenibus: quo numero et quo religionis profectu.*

In nostra Administratura Apostolica multae religiosae ac piaae laicorum associationes, Congregationes Marianaee, tertii Ordines saeculares et confraternitates exempli gratia SSmi Sacramenti et sacratissimi Rosarii inveniuntur, immo etiam fere in omni loco uniones pro quolibet statu, scilicet virorum, et mulierum, juvenum et virginum sunt, ita ut numerus vix augeri possit. In his unionibus speciatim frequens sacramentorum usus commendatur et exercetur.

93. *An hae associationes servent omnes praescripta: can. 690 de subiectione erga Ordinarium; can. 691 de administrationis modo.*

94. *An adsint inter catholicos associationes illae, quae sociales vocantur, agricolarum, operariorum, mulierum in hunc vel alium caritativum finem, vel mutuuum subsidium; an asyla pro infantibus, patronatus pro iuvenibus, pro emigrantibus etc., circuli pro iuventute, laboratoria pro artificibus, vel pro puellis etc.: quo spiritu agantur: an directioni et moderationi Ordinarii et Apostolicae Sedis dociliter subsint: quatenus beneficia sive moralia sive temporalia praestent.*

95. *An cura sit ut qui hisce associationibus sive religiosis et piis, sive socialibus adscripti sunt, in fidei doctrina instituantur et christianam vitam ducant.*

96. *An et qua diffusione ephemerides vel diaria obscoena, irreligiosa, modernistica vel liberalia dioecesim pervadant: an libri quoque huius generis diffusi sint: quid fiat ad tantum malum coercendum et quo fructu.*

In territorio nostrae Administraturae Apostolicae tum Tyrolensi tum Vorarlbergensi folia ac diaria et ephemerides in sensu catholico diriguntur et in magno numero divulgantur, ita ut certe influxus catholicus major est quam ille ephemeridum liberalismi et socialismi et socialismi nationalis. Varias uniones adlaborant juxta monita Actionis catholicae, ut folia mala arceantur et bona magis magisque divulgentur.

97. *An massonicae sectae addicti, vel etiam massonicae tabernae in dioecesi habeantur: quanta et quali activitate operam adversus religionem moliantur: quid fiat ad occurrendum huic malo. Utrum quis in nostro territorio massonicae sectae addictus sit, certo dici nequit, neque utrum tabernae massonicae habeantur.*

98. *An socialismi societates habeantur: quot numero, quanti momenti et quali religionis noxa: et quid fiat ad hanc avertendam.*

Socialismi societates habentur. Multi operarii quidem in organisatione socialistarum sunt, at saepissime solummodo proptar emolumenta finanziaria, fines vero alios illorum non approbant. Ad avertenda mala ex socialismo provenientia organisationes catholicae institutae sunt.

99. *Utrum in exercitio iurium politicorum et civilium fideles catholici religionis bono et Ecclesiae libertati pro viribus consulant.*

In exercitio iurium politicorum et civilium fideles catholici religionis bono et Ecclesiae libertati pro viribus consulunt. Tum in parte Vorarlbergensi tum in parte Tyrolensi gubernium est in manibus virorum catholicorum et major pars deputatorum ex viris catholicis est.

Caput XII.

Judicium syntheticum Ordinarii circa dioecesis statum.

100. *Denique Ordinarius, omnibus in universum complexis, dicat, praesertim in prima sua relatione, quid actu sentiat de materiali et morali conditione dioecesis, quae spes melioris status affulgeat, quaenam maiora discrimina immineant.*

In sequentibus vero relationibus addat, quomodo et quo fructu ad effectum perduxerit monita et mandata, si quae S. Congregatio in sua responsione ad praecedentem relationem significaverit: et utrum progressus, regressus, an potius idem ferme persistens status in rebus fidei et morum haberi videatur in dioecesi: et quaenam de eo censeantur causae.

Generatim dicendum est, populum nostrae Administraturae Apostolicae, quamvis in rebus materialibus propter sequelas belli adhuc multum laboret et res novae hinc inde perniciose influant, in his omnibus, quae ad religionem et cultum pertinent, mores antiquos servare, immo suum habitum religiosum conservare. Certo juvenus independentiam quandam et libertatem in suis aspirationibus anhelat, attamen in majore parte istum intentum modernum rebus bonis, profectui scilicet religioso adaptat, speciatim in Congregationibus Marianis et in „Legione catholica“ jam memorata, ita ut spes effulgeat, etiam in futuro bonos mores et habitum catholicum servaturum esse, immo fervorem suum adhuc augere. Neque liberalismus neque

socialismus seu communismus neque socialismus nationalis in nostro territorio, uti Deo favente sperari potest, victores erunt neque sensum catholicum populi nostri suffocabunt.

Pro exemplo congressus eucharisticus esse potest, qui anno 1929 in tota Administratura Apostolica, praesertim vero in civitate Innsbruck praesente Cardinali Piffl Archiepiscopo Viennensi celebrabatur. In variis dicionibus Administraturae nostrae Apostolicae quovis anno peregrinationes virorum catholicorum instituuntur, quae tamquam manifestationes catholicae apparent et fidem augent et ita perficiuntur, ut revera sint solemnes professiones fidei. Etiam congressus feminarum catholicarum huic fini inserviunt. In istis conventibus mandata et monita summi Pontificis et Episcopi perficiunt, preces fundunt, in rebus gravibus nostri temporis instruuntur, ut speciatim familias suas revera modo christiano moderentur et educationem christianam promoveant. Juventus catholica non minus diligenter exercetur in isto sensu juxta finem Actionis catholicae. Negari quidem non potest, in rebus fidei et morum inimicos salutis semper nova tentamina etiam in populo vere catholico instruere, ut noceant et tum ad immoralitatem tum ad atheismum aliquos perducant. Attamen populus noster Sanctissimo Cordi addictus et in devotione erga beatissimam Virginem Mariam fervens multis gratiis evidenter adjuvatur et zelus animarum in clero ita viget, ut semper de novo res omnes instaurentur in Christo, id quidem eo magis, quia populus noster reverenter monita et consilia summi Pontificis suscipit et in Actione catholica bene ordinata ad effectum perducere conatur.

Relatio prima ante quinque annos a reverenter subscripto Administratore Apostolico proposita est. Sacra Congregatio mandata et monita non misit. Id, quod ferventer desideramus et reverenter expetimus, est, ut status provisorius tandem erectione novae dioecesis Oenipontanae finiatur, quia solummodo hoc modo regimen dioecesis magis concinne et ordinate et sine magno incommodo revera superfluo perfici potest.

Datum Feldkirchii, die 1. Octobris 1933.

L.S.

+ Sigismundus Waitz,
Bischof u. Apostolischer Administrator

906/33

Excellentissimo Domino Sigismundo Waitz
Archiepiscopo Salisburgensi
Administratori Apost. Oenipontano

28 Januarii 1935

Examinatis quae in postrema relatione super statu Administrationis Apostolicae Oenipontanae enarrata sunt, haec S. C. gratum habuit quae Exc. V. in bonum fidelium diligenti ac pastoralis cura perfecit. Labores hucusque exantlati pro bono animarum optimam spem fovent etiam in posterum Exc. V. eodem laudabili zelo bonum spirituale supradictae administrationis curaturam esse, suscepto regimine Archidioecesis Salisburgensis minime obstante. Particulariter studeas fidei et morum integritatem in populo servare; quem in finem commendare velis parochis ut diligentes sint praesertim in praedicatione et catechetica institutione fidelium atque in excolendis consociationibus Actionis Catholicae, praesertim quam vocant „Legionis Catholicae”.

His pro meo munere Exc. V. significatis cuncta fausta a Domino, omnium bonorum Datore, adprecor et obsequenti animi sensu me profiteor